

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑ-  
ΝΩΣΕ Η Ε.Μ.Σ., ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ  
ΦΩΤΙΟΥ ΠΕΤΣΑ (18 -19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2008)



ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ  
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο Εταίρος μας Φώτης Πέτσας, επιφανής αρχαιολόγος και καθηγητής αρχαιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, με το έργο του και το ήθος του άφησε παντοτινά βαθειά την παρουσία του σε εμβληματικούς αρχαιολογικούς τόπους της Μακεδονίας μας, έως τότε λησμονημένους, στους μαθητές του και στην επιστήμη του. Τα θέματα αυτά, όμως, θα διεξέλθουν ειδικοί επιστήμονες αμέσως κατόπιν και αύριον στην Επιστημονική Διημερίδα που οργάνωσε και αφιερώνει στη μνήμη του η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Οι απλοί Μακεδόνες θα τον θυμόμαστε πάντα με ευγνωμοσύνη και σεβασμό. Παραμένει όντως αείμνηστος.

Είχα την τύχη, ως δημοσιογράφος, πριν μισό περίπου αιώνα να γνωρίσω τον Φώτη Πέτσα, να συνδεθώ με μακρά φιλία μαζί του και να συνεργασθούμε επί μακρά χρόνια. Επανέρχονται στην μνήμη μου ορισμένες χαρακτηριστικές σκηνές.

Παλαιά η μεγάλη αλάνα, όπου τα παιδιά της γειτονιάς παίζαμε όλη μέρα και πετούσαμε χαρταετούς, ονομάζονταν πλατεία Δικαστηρίων. Πλατεία κατ'εμφημισμόν, αλλά Δικαστηρίων κατά προγραμματισμόν. Εκεί προορίζονταν να ανεγερθεί το Δικαστικό Μέγαρο Θεσσαλονίκης και όσες αντιρρήσεις ήγειραν ταπεινά οι αρχαιολόγοι οι αρμόδιοι τις ακούγανε βερεσέ. Τους φαίνονταν αραμαϊκά. Εντωμεταξύ ο Πέτσας είχε ήδη φέρει στο φως τα πρώτα σπαράγματα της αρχαίας Ρωμαϊκής Αγοράς αλλά ούτε αυτά στάθηκαν ικανά να ακυρώσουν την απόφαση για άμεση πια θεμελίωση. Τότε ο δάσκαλος, σκληροτράχηλος Ηπειρώτης, παίρνει νύχτα τους μαθητές του, εμπνέει τους ταπεινούς εργάτες και δίχως ανάσα όλοι μαζί στήνουν πεσό στον πεσό, έναν αρχαιοελληνικό κίονα. Μνημένοι τον φωτογραφίζουμε και τον δημοσιεύουμε πρώτη σελίδα. Βούιξε η Θεσσαλονίκη: οι απλοί άνθρωποι απαιτούσαν να διασωθεί η κληρονομιά μας. Τα Δικαστήρια ακυρώθηκαν επί τόπου.

Η Πέλλα, πρωτεύουσα των Μακεδόνων και κοσμοκράτειρα πόλη με τον Αλέξανδρο, μόλις αναδεικνύονταν από την αρχαιολογική σκαπάνη υπό τον Πέτσα. Ανεβοκατεβαίνοντας στην Αθήνα και στα ψηλά κρατικά скаλιά είχε εξασφαλίσει ικανές πιστώσεις να συνεχίσει. Τότε, όμως, ο διαπρεπής καθηγητής Μαρινάτος, ακαδημαϊκός και αξιωματούχος, απεκάλυπτε την πράγματι θαυμαστή Θήρα στο ακρωτήριο της Σαντορίνης και διεκήρυσσε ότι εκεί

κοντά, στα άπατα νερά, είχε ανακαλύψει τη μυθική Ατλαντίδα. Όλες οι πιστώσεις της Πέλλας εξαφανίσθηκαν εν μια νυκτί και πήγαν στην Ατλαντίδα!

Με τον Φώτη Πέτσα συνεργαζόμασταν δυό μέρες τουλάχιστον την εβδομάδα γιατί τον είχα παρακαλέσει και ενθουσιασμένος είχε δεχθεί να δημοσιεύει κάθε Κυριακή, αμισθί εννοείται, ένα εκτεταμένο ενυπόγραφο άρθρο του που να εξηγεί κατανοητά αλλά στερεά όσα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα απεκάλυπτε ή ανεστήλωνε. Είχε μιαν έξοχη δημοσιογραφική μα επιστημονική γραφή. Τον θαύμαζα. Και, πιο σημαντικό, κάθε άρθρο του μαγνήτιζε κυριολεκτικά το πολυάριθμο τότε αναγνωστικό κοινό των εφημερίδων «Εσπερινή Ώρα» και διαδοχικά «Ελληνικός Βορράς» που είχα τη μεγάλη τιμή να διευθύνω.

Εκείνη η συνεργασία μας κράτησε σταθερή μέχρι εκείνο το σημαδιακό φθινόπωρο του 1978 όταν με τον μοναδικό συναρπαστικό λόγο του ο αείμνηστος καθηγητής Μανώλης Ανδρόνικος ανακοίνωσε τα εκθαμβωτικά του ευρήματα της Βεργίνας και μας έκοψε την ανάσα στο παλαιό κεντρικό αμφιθέατρο. Με τον Ανδρόνικο εμείς ούτε μιλιόμασταν γιατί τσακωνόμασταν στα πολιτικά αλλά, τότε αγκαλιασθήκαμε και φιληθήκαμε με δάκρυα μπροστά στα σεπτά οστά του Μακεδόνα Βασιλιά μας.

– Θεέ μου, είναι ο Φίλιππος –είχε κραυγάσει ο Ανδρόνικος.

Ο Πέτσας παρών στο αμφιθέατρο διεφώνησε φωναχτά και τη διαφωνία του έγραψε στο τακτικό άρθρο του αλλά αρνήθηκα να το δημοσιεύσω. Διαφωνήσαμε και χωρίσαμε. Αλλά η φιλία μας παρέμεινε έως το τέλος θερμή και ο σεβασμός μου ουδέποτε έχει σβεσθεί. Ας με συγχωρεί.

Με την ευκαιρία αυτή θέλω να πω πως ανέκαθεν πίστευα πως, ανεξάρτητα από τις επιστημονικές ανακοινώσεις, συχνά πολύ καθυστερημένες λόγω του αντικειμένου αλλά και του φόρτου των ερευνητών, τα αρχαιολογικά ευρήματα είναι δημόσια σήματα. Φανερώνουν, εξηγούν, οδηγούν, αφηγούνται. Καμιά φορά, όπως στη Μακεδονία, αλλάζουν το εύρος, το βάθος και τις κατεστημένες μα διαψευδόμενες επί τόπου αντιλήψεις της ιστορικής πορείας.

Νομίζω, λοιπόν, πως είναι χρέος της επιστήμης να καταθέτει στο Κοινωνόν των Ελλήνων, με εύληπτον και συνεκτικόν τρόπον, όσα ευλόγως και δεόντως περιέχονται στην επιστημονική κοινότητα. Και τούτο ποιείν και έτερον μη αφιέναι. Σχετική πρότασή μας συζητήθηκε διερευνητικά με τον καθηγητή Βουτυρά.

Απευθυνόμενος, λοιπόν, σήμερα προς την ειδική πυκνή ομήγυρη των παιϊόντων, επιτρέψτε μου, με πολύ σεβασμό να σας προτρέψω σε τούτο το παράλληλο έργο. Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών είναι έτοιμη να χρηματοδοτήσει και να δημοσιεύσει πανελλαδικά τις επιστημονικές συνεργα-

σίες σας όπου οι καθηγητές, οι ανασκαφείς, οι έφοροι αρχαιοτήτων, οι διευθυντές μουσείων θα παρουσιάσετε στον ελληνικό Λαό όσα νεότερα στοιχεία, ενίοτε συναρπαστικά έως και ανατρεπτικά, για την Ιστορία της Μακεδονίας μας έχει αποκαλύψει η αρχαιολογική σας σκαπάνη και έρευνα σε μια σειρά μακεδονικών τόπων. Ήδη η αρχαιολογία, με τα νεότερα τεκμήρια, έχει επεκτείνει σε μέγα βάθος και εύρος την Ιστορία της Μακεδονίας. Τούτο πρέπει να καταστεί κοινή συνείδηση όλων. Θα είναι ένα ακόμη χάρισμά σας στον εμπερίστατο τόπο κατά τον κατάλληλο χρόνο.

Περαίνοντας, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρεία μας, σας ευχαριστεί θερμά που ανταποκριθήκατε στην πρόσκλησή του και μετέχετε στη Διημερίδα. Ευχαριστεί, επίσης, την Επιστημονική Επιτροπή, τον προηγούμενο Γενικό Γραμματέα καθηγητή Χαράλαμπο Παπαστάθη, την παρούσα Γενική Γραμματέα καθηγήτρια Τερέζα Πεντζοπούλου-Βαλαλά και το προσωπικό που εργάστηκαν για την επιτυχία.

Εύχομαι πλήρη ευόδωση των εργασιών. Και εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου κηρύσσω με τιμή την έναρξη των εργασιών.

Κυρίες και Κύριοι, αγαπητοί Εταίροι, σας ευχαριστούμε από καρδιάς για την παρουσία σας.